

Brezobrestna posojila.

Kmetska zveza je takoj, ko so prišli njeni poslanci v državni in deželni zbor, zahtevala, da se brezobrestna posojila dajejo vinogradnikom v višji meri. Večkrat so njeni poslanci stavili predlog, da se vračevanje brezobrestnih posojil v slabih letih odgodi ali pri malih posestnikih popolnoma odpiše; zahtevali so več strokovnega pouka v vinogradništvu, nižje cene za galico in žveplo, stavbo vzornih kleti ter slovenske kletarske inšpektorje. Ko spodnještajerski vinogradniki od leta 1910 niso dobivali več brezobrestnih posojil, so poslanci Kmetske zveze leta 1913 po več kot triletni obstrukciji samo s tem pogojem obljubili sodelovati v štajerskem dež. zboru, ako se nemška večina zaveže, da bo dežela od 1. januarja 1914 naprej izplačala vsaj 100.000 K za brezobrestna posojila. Nemška večina je ta pogoj prisiljena sprejela. Ker je priložila zraven še država 100.000 K, je vsled odločnega nastopa in vztrajnosti poslancev Kmetske zveze februarja 1914 dobilo brezobrestna posojila 185 naših vinogradnikov, ki so vložili prošnjo že leta 1910, v znesku 69.400 K.

Vinski davek.

Leta 1909 je avstrijski finančni minister hotel vpeljati državni vinski davek. Kmetska zveza se je temu načrtu takoj v državnem zboru postavila po robu. Organizirala je tudi med ljudstvom odpor proti nameravanemu davku, poučevala po časnikih ljudstvo, podala občinam, gospodarskim, političnim in izobraževalnim društvom navodila za ugovore proti vinskemu davku ter priručila po celem Spodnjem Štajerskem protestne shode zoper vinski davek, ki so vzbudili pozornost po vsej državi. V državnem zboru so

se leta 1909 in 1910 naši poslanci v javnih sejah in v finančnem odseku ponovno izrekli proti vinskemu davku, ki pomenja smrtni udarec vinogradništvu. Njih vztrajno delo je imelo uspeh. Državni vinski davek ni bil sklenjen.

Deželni vinski davek za Štajersko pa je sklenil štajerski deželni odbor leta 1917 proti glasu našega odbornika dr. Verstovška. Jugoslovija je ta davek od bivše štajerske sprejela, vsled večkratnih ugovorov poslancev Kmetske zveze (zlasti dr. Hohnjca) pa se deželni vinski davek zdaj ne pobira več.

Vzorne vinograde in tranice

ko zahtevali poslanci Kmetske zveze večkrat. — V Smartnem na Paki se je trsnica tudi ustanovila. L. 1911 so naši poslanci z večkratnim posredovanjem izposlovali od vlade za štajerske vinogradnike, ki so bili po slabi letini 1910 hudo prizadeti, 100.000 kron podpore. Tudi radi odpisa davka in odložitve davčnih eksekucij so potrebno ukrenili.

Za domače kmetske žganjarne

so zahtevali poslanci Kmetske zveze več ugodnosti, posebno znižanje davka na žganje in da se množina davkoprostege žganja zviša od 56 na 112 litrov.

Proti trošarini.

Ko je pred nekaj tedni finančni minister samostojno izdal naredbu, da naj se takoj začnejo izvrševati določila o trošarini na vino, mošt in sadno vino, je poslanec dr. Hohnjec v imenu Kmetske zveze dne 21. septembra ministrskemu predsedniku in finančnemu ministru poslal proti temu oster protest in zahteval, da pravilnik o pobiranju trošarine ne stopi v veljavo in se postopanje ustavi, dokler finančni odbor ne pove svojega mnenja!

Odpremne izkaznice za živino odpravljene.**Uspeh Kmetske zveze.**

Velika nevolja je zavladovala med našimi živinorejci, ko je znani liberalni mandarin dr. Grega Zerjav meseca januarja izdal znano trinoško naredbu, po kateri je bil vsak živinorejec kaznovan z veliko denarne globo in še poleg tega zaporno kaznijo ter mu je zapadel izkupiček živine, kdor ni imel odpredne izkaznice. Znani so nam slučaj, da so n. pr. v Mariboru zaplenili ubogemu viničarju in malemu posestniku kravico, ki jo je prodal mesarju, ravno radi tega, ker poleg živinskega potnega in uglednega lista ni imel takozvane odpredne izkaznice dež. vlade v Ljubljani. Kmetska zveza je dobivala neprestano prošnje našega kmetskega ljudstva, naj posredujemo, da se vehdar enkrat te nepotrebne šikane odpravijo. Pisarna Kmetske zveze v Mariboru je poslala v začet-

ku meseca septembra deželni vladi v Ljubljani dobro utemeljeno prošnjo za odpravo odprednih izkaznic. Celokupna deželna vlada za Slovenijo je v svoji seji dne 26. septembra 1920 razveljavila naredbu z dne 6. januarja 1920 št. 51 uradni list št. 10, glede uravnave prometa z govejo živino in prašiči. Tozadevna naredba je izšla pod 354 uradnega lista št. 112 dne 29. septembra t. l. Odprednih izkaznic za klavno goveda in klavne prašiče se torej za naprej ne zahteva od nikogar več, ravno tako tudi ne občinskega potdila, ako kdo želi kupiti za lastno potrebo živino za pleme.

Kmetska zveza je vesela tega uspeha. Zaveznice dr. Zerjava — Samostojna kmetijska stranka — pa si hoče sedaj s tujim pavovim perjem namaškariti svoj deviški klobuk.

Poslanec KZ za popravbo ob Dravi, Pesnici in Muri.

Interpelacija narodnega poslanika Ivana Vesenjaka na g. ministra za poljedelstvo i voda (poljedelskega ministra).

Gospod minister! Že v svojem prvem proračunskem govoru v preteklem letu sem opozarjal, koliko škode trpi država in ljudstvo pri nas vsled neurejenih rek in zaradi dejstva, da propadajo napol izvršene regulacijske naprave. Smatram za svojo dolžnost, da ponovno obračam Vašo pažnjo na naslednja dejstva:

Drava upropašča najboljšo kulturno zemljo in preti naravnost celim vasem s poginom v farah St. Janž na Dravskem polju, Sv. Marko in Sv. Marjeta, občina Muretinca. Na prizadevanje moje in lokalnih upravnih faktorjev ter pokrajinske vlade so upostavljeni za najnujnejša dela krediti v proračun in ljudstvo samo hoče sodelovati ter žrtvovati delo in denar, da se reši pogibali.

Na Pesnici so izvršena regulacijska dela z velikimi stroški, v gornjem in spodnjem delu njenega toka že pred vojsko; v srednjem delu so ali pričeta ali pa na pol dovršena. Tako n. pr. v političnih občinah Moškanci, Mezgovci, Pacinje-Dornava. Že pet let se

na obstoječih napravah ni nič popravljalo in na pol izvršena regulacijska dela v omenjenih občinah, kjer je regulacija najnujnejša, popolnoma stoji in pričeto delo propada. Tudi na Muri v Prekmurju so jednake razmere.

Dobro vem, da ob sedanjem državnem finančnem stanju ni misliti na velika državna sistematska regulacijska dela in dalekosežne investicije, toda ravno tako se zavedam, da so manjša dela izvršljiva in z ozirom na državo in prizadeto ljudstvo neizogibno potrebna.

Zato si dovoljujem vprašati:

1. Ali se hočete o nujnosti in upravičenosti mojih zahtev poučiti.

2. Ali hočete svojim uradom in organom ukazati, da s krediti, dovoljenimi za proračunsko leto 1920—1921 izvršijo najnujnejše obrambne naprave ob Dravi in Muri ter poprave ob Pesnici.

Prosim pismeni odgovor.

Z odličnim spoštovanjem

J. Vesenjak.

Beograd, dne 28. sept. 1920.

Poprave ob Dravi, Pesnici in Muri.

(Piše poslanec J. Vesenjak.)

Na svojo zadnjo interpelacijo in osebno posredovanje sem dobil od ministra za poljedelstvo in voda dne 1. oktobra tega leta pod št. 5150 sledeči odgovor:

Na vprašanja, katera ste mi izvolili staviti o regulaciji rek Drave, Mure in Pesnice, to sta:

1. Ali se hočem prepričati o nujnosti in upravičenosti Vaših zahtev,

2. Ali hočem mojim uradom in organom ukazati, da se na osnovi kreditov, odobrenih za leto 1920—21 izvrše najnujnejše obrambne naprave na Dravi in Muri in da se popravijo dela na Pesnici, imam čast odgovoriti sledeče:

k točki 1. Popolnoma sem prepričan o nujnosti in upravičenosti Vaših zahtev in mnogo mi je ležeče na tem, da se najnujnejša dela po možnosti čim prej izvršijo.

k točki 2. V to svrhu sem izdal potrebne odredbe podrejenim organom in uradom, da na osnovi odobrenih kreditov za to proračunsko leto izvršijo najnujnejša dela ob imenovanih rekah, posebej pa še v krajih, katere ste v svoji interpelaciji navedli. (Citatelji moje interpelacije znajo, da sem posebej navedel: St. Janž, Sv. Marko, Muretinca in razne kraje ob Pesnici.)

Tako se glasi odgovor ministrov. Upam prav

trdno, da se bodo poprave res izvršile, saj sem skupaj z okrajnimi oblastmi, posebej z g. vodjem glavarstva v Ptuj in g. civilnim komisarjem v Prekmurju storil vse, kar je bilo mogoče. Posebej pa sem skrbel da kljub velikim težavam, ki jih ima država v denarnem oziru sedaj, spravim v proračun nekatere kredite. Gotovo je, da je moje delo le pričetek. Moj naslednik bo imel za naše kraje nalogo in dolžnost, da pridemo do uspeha, kakor je mogoče in za ljudstvo potreben. Posebej bo treba paziti, da se krediti nazadnje ne uporabijo samo za — Ljubljanco!

O popravah ob Dravi, Pesnici in Muri sva razpravljala posebej mnogo s prejšnjim ministrom poljedelstva, mojim spoštovanim tovarišem Roškarjem, in poudarjati moram, da je on to in marsiktero drugo našo kmetijsko zadevo krepko podpiral. Tudi sedanjí minister, Srb-radikalec dr. Velizar Jankovič nam je naklonjen.

Da bo delo dobro uspelo, pa rabimo v Ptuj poseben gradbeni oddelek, kajti jasno je, da je mariborski preobložen. Tudi v tem oziru sem ponovno govoril z oblastmi v Ljubljani. Storim danes to še javno v časopisu z zagotovitvijo da se na Štajerskem ne bomo zadovoljili s tem, da se nas tolaži z bodočnostjo, ker g. nadsvetaik Klinar vidi samo malo čez svojo Ljubljanco.

Naš poslanec za po toči poškodovan.

Interpelacija narodnega poslanika Ivana Vesenjaka na gospoda ministra za ishrano in obnovo zemlje.

V posebnem memorandumu (spomenici) in prošnji sem skupno s kolegom dr. Hohnjecem in Pišekom opozoril na ogromno škodo, ki jo je napravila toča koncem meseca junija po Dravskem polju in po Slo. goricah. Tam smo utemeljili potrebo in prosili prav izdatne pomoči tudi za jesensko setev (pšenica, rž). Znano nam je, da so pokrajinske oblasti storile pač, kar je v njihovi moči in da so posebej strokovno in vesno ocenile škodo. Ni nam pa znano, kaj je na to našo taksirano prošnjo in memorandum napravil g. minister za ishrano in obnovo zemlje.

Zato vprašam:

1. Ali je gospodu ministru znano, kako nujno potrebna je pomoč od strani države pri nabavi pšenice in rži za setev v prizadetih krajih.

2. Kaj je gospod minister ukrenil, da se tej potrebi zadosti.

Opozarjam, da je prav skrajni čas, ker se setev pričenja.

Prosim za pismeni odgovor.

Iv. Vesenjak.

Beograd, dne 28. septembra 1920.

Kako bomo volili s kroglicami?

Največja novost za naše volilce bo glasovanje s kroglicami. Stvar pa je zelo priprosta.

Najprej je treba vedeti, da ne bomo volili posebnih poslancev, ampak stranko: naši volilci seveda Kmetsko zvezo, liberalci in samostojneži svojo, in komunisti svojo stranko. Vsaka stranka bo za naše štajersko-prekmursko-koroško volilno okrožje postavila 20, oziroma 21 kandidatov. Vsak volilec bode torej s stranko volil vseh 20 ali 21 kandidatov, ki jili je postavila njegova stranka.

Za vsako stranko bo v volilni sobi postavljena po ena skrinjica: ena za Kmetsko zvezo, ena za komuniste, ena za liberalce in Samostojne itd. Za temi skrinjicami bodo sedeli ali stali predstavniki strank. Za skrinjico Kmetske zveze bo stal predstavnik naše Kmetske zveze, za skrinjico komunistov predstavnik komunistične stranke itd.

Ko volilec stopi v glasovalno sobo, mora, preden glasuje, povedati glasno, da ga slišijo vsi člani volilnega odbora (predsednik, en član volilnega odbora in predstavniki strank), ime, priimek in poklic, v mestih, kjer je več volišč, pa tudi svoje stanovanje.

Predsednik ali eden izmed članov volilnega odbora mora vsakemu volilcu, predno ga pripusti k glasovanju, glasno povedati, katero ali čegavo kandidatno listo predstavljajo glasovalne skrinjice. Ako volilec ne zna čitati, mu mora na njegovo zahtevo predsednik ali član odbora prečitati vsa imena na kandidatnih listah. Ako se vse to ne zgodi, ima vsak član odbora pravico, da temu ugovarja in da, ko se glasovanje izvrši, zabeleži v zapisnik protest zoper nepravilno postopanje odbora. Vsak predstavnik liste ali njegov namestnik ima pravico volilcu povedati, kateri stranki pripada ta ali ona kandidatna lista ali skrinjica.

Predsednik da volilcu, predno ta prične glasovati, eno kroglico. Ko volilec prejme kroglico, je dene v desno roko, zapre roko in gre s tako zaprto roko odskrinjice do skrinjice po vrsti, vstakne roko v vsako skrinjico, kroglico pa pri tem spusti v ono skrinjico, za katero hoče on glasovati, naši volilci torej seveda v skrinjico Kmetske zveze. Ko potegne roko iz zadnje skrinjice, jo mora vpričo vseh odpreti, tako da lahko vidi vsakdo, da nima več kroglice v njej in da je glasoval. Oni volilec, ki zaradi hibe na roki ne bi mogel glasovati tako, kakor smo opisali, ima pravico pred volilni odbor pripeljati pooblaščenca, da namesto njega glasuje s kroglicjo. Ko je volilec oddal glas, mora oditi z volišča.

Najnujnejše delo za naše pristaše.

1. Kjer še reklamacijsko postopanje ni končano, takoj natančno pregledajte volilni imenik v vsaki občini. Liberalni in samostojni župani so posebej v celjskem in posavskem okrožju izpustili mnogo, mnogo naših najboljših volilcev, a v pisali so veliko število takih, ki nimajo volilne pravice (take, ki so manj kot 21 let stari, ki 25. sept. niso bivali 6 mesecev v dotični občini, ki so Nemci in nemčurji, ki so bili kaznovani radi goljufije in radi enakih prestopkov).

2. Tako je reklamirajte! Naše, ki so izpuščeni, noter! Nasprotnike, ki nimajo volilne pravice, brez usmiljenja ven! Če reklamirate naše noter, napravite tako-le vlogo: „Občinskemu predstojništvu občine...! Iz volilnega imenika za ustavotvorno skupščino je v naši občini izpuščen volilni upravičenec..., v... hišna št. ... (Tu navedi natančno ime, priimek, stan, bivališče in hišno številko.) Zahtevamo, da vpišete tega volilnega upravičenca pravilno v volilni imenik. Kot dokazilo, da je volilec, prilagam: krstni list, domovnico! (ali delavsko knjižico), potrdilo občinskega urada (ali gospodarja), da biva J. J. že nad 6 mesecev neprestano v tej občini. Izjavljam, da je reklamiraneec po rodu in mišljenju